

Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

SOC/267

**Επιχειρηματικό πνεύμα και
Ατζέντα της Λισαβόνας**

Βρυξέλλες, 25 Οκτωβρίου 2007

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
με θέμα
"Επιχειρηματικό πνεύμα και Ατζέντα της Λισαβόνας"
(γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)

Στις 16 Φεβρουαρίου 2007 και σύμφωνα με το άρθρο 29 παράγραφος 2 του Εσωτερικού της Κανονισμού, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση πρωτοβουλίας με θέμα

"Επιχειρηματικό πνεύμα και Ατζέντα της Λισαβόνας"
(γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)

Το ειδικευμένο τμήμα «Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 2 Οκτωβρίου 2007 με βάση εισηγητική έκθεση της **κ. Sharma**. Συνεισηγητής ήταν ο **κ. Olsson**.

Κατά την 439^η σύνοδο ολομέλειάς της, της 24^{ης} και 25^{ης} Οκτωβρίου 2007 (συνεδρίαση της 25^{ης} Οκτωβρίου 2007), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 109 ψήφους υπέρ, 3 ψήφους κατά και 5 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση :

*

* *

1.Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Στην Ατζέντα της Λισαβόνας πρέπει να υπογραμμιστεί το επιχειρηματικό πνεύμα, με την ευρύτερη έννοιά του, δεδομένου ότι τούτο μπορεί να υποκινήσει και να ενθαρρύνει καινοτόμες και δημιουργικές νοοτροπίες, αποτελεί ένα από τα βασικά εργαλεία για τη δημιουργία περισσότερης ανάπτυξης και καλύτερης απασχόλησης και μπορεί να επιτύχει την κοινωνική συνοχή και να καταπολεμήσει τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Στην παγκοσμιοποιημένη κοινωνία μας, καίριο είναι η επιχειρηματική νοοτροπία να καλλιεργείται και να αναπτύσσεται σε μακροοικονομικό, μεσοοικονομικό και μικροοικονομικό επίπεδο έτσι ώστε να ακολουθείται μια ολιστική προσέγγιση ενώ ταυτόχρονα να τηρείται ο συγκεκριμένος χαρακτήρας κάθε επιπέδου.

1.2 Η εκπαίδευση και η κατάρτιση σε όλες τις ηλικίες και ικανότητες πρέπει να υποκινούν τη δημιουργικότητα και το δυναμικό όλων των ατόμων. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τη μεταφορά ορθών πρακτικών και υπογραμμίζει τα παραδείγματα της νορβηγικής κυβερνητικής στρατηγικής¹, και την προσπάθεια Junior Achievement Young Enterprise (Επιτεύγματα νέων επιτεύγματα, Επιχειρήσεις νέων - YA-YE) για το επιχειρηματικό πνεύμα στην εκπαίδευση και την κατάρτιση διότι αποτελούν πολύτιμα πρότυπα που θα μπορούσαν να εμπνεύσουν άλλες χώρες.

¹

"See opportunities and make them work!" – Στρατηγική για την επιχειρηματικότητα στην εκπαίδευση 2004-2008, Στρατηγικό σχέδιο, Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας, Υπουργείο Παιδείας και Έρευνας, Υπουργείο Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Περιφερειακής Ανάπτυξης.

1.3Οι δημόσιοι και ιδιωτικοί παράγοντες πρέπει να κινητοποιηθούν για να αναπτύξουν την επιχειρηματική νοοτροπία με την ευρύτερη έννοιά της, σε επίπεδο κοινοτήτων, οργανώσεων και ατόμων.

1.4Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να αναπτύξει ένα πλαίσιο για την αξιολόγηση της προόδου, τη διάδοση της καλύτερης πρακτικής και την προώθηση της αξίας της επιχειρηματικής νοοτροπίας στους πολίτες της ΕΕ στο πλαίσιο της Ατζέντας της Λισαβόνας. Οι ανταλλαγές καλύτερων πρακτικών είναι σημαντικές και η πρόοδος μπορεί να παρακολουθείται μέσω ετήσιων διασκέψεων "απολογισμού".

1.5Οι κοινωνικοί εταίροι πρέπει να εξετάσουν τα οφέλη που μπορούν να προκύψουν από την ενίσχυση της επιχειρηματικής νοοτροπίας διότι τούτη αποτελεί έναν από τους παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε περισσότερες και καλύτερες θέσεις απασχόλησης. Οφείλουν, επίσης, να καταβάλλουν περισσότερες προσπάθειες και να ενισχύσουν τον κοινωνικό διάλογο έτσι ώστε να εξεύρουν μια κοινή βάση για ολιστική δράση.

1.6Είναι απαραίτητο να προωθηθεί η κοινωνική οικονομία και ο ρόλος των μη κυβερνητικών οργανώσεων στην ανάπτυξη της επιχειρηματικής νοοτροπίας για κοινωνικούς λόγους και κοινωνικές καινοτομίες. Ο συγκεκριμένος ρόλος αυτών των επιχειρήσεων πρέπει να αναγνωριστεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο στις νέες κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση για το 2008-2010.

1.7Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την πρωτοβουλία της Γενικής Διεύθυνσης «Απασχόληση, Κοινωνικές Υποθέσεις και Ίσες Ευκαιρίες» με θέμα την "Ολοκληρωμένη στρατηγική επιχειρηματικότητας" και σκοπεύει να συμμετάσχει σε αυτήν ενεργά.

1.8Καίρια σημασία για τη διαμόρφωση μιας Ευρώπης με επιχειρηματική νοοτροπία κατέχουν τα θετικά πρότυπα, η ανάληψη δραστηριοτήτων στο πλαίσιο των μέσων ενημέρωσης, η εικόνα που αυτά προσδίδουν στην επιχείρηση και τους επιχειρηματίες καθώς και οι εκπαιδευτικές στρατηγικές που προάγουν τη δημιουργικότητα και την καινοτομία. Για την οικοδόμηση μιας Ευρώπης με επιχειρηματική νοοτροπία είναι σημαντικό να προβάλλουν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και συγκεκριμένα παραδείγματα δραστηριοτήτων που δίδουν μια θετική εικόνα όχι μόνο των σχολείων ή/και των εκπαιδευτικών στρατηγικών που προωθούν την ανάπτυξη της δημιουργικότητας και τις βάσεις καινοτόμου συμπεριφοράς καθώς και μια θετική εικόνα των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών που εργάζονται με το πνεύμα αυτό.

1.9Οι επιχειρηματικές νοοτροπίες πρέπει να ενσωματωθούν σε όσο το δυνατόν περισσότερες κοινοτικές πολιτικές και προγράμματα προκειμένου να έχουν αντίκτυπο στους στόχους της Λισαβόνας.

1.10Η ΕΟΚΕ προτρέπει τον Επίτροπο Figel και τον Επίτροπο Verheugen να δρομολογήσουν μια κοινή προσπάθεια της ΓΔ «Εκπαίδευση και Πολιτισμός» και της ΓΔ «Επιχειρήσεις και Βιομηχανία» με σκοπό να προωθηθούν τα οφέλη και η αξία των δεξιοτήτων και συμπεριφορών της

επιχειρηματικής νοοτροπίας στα πλαίσια της Ατζέντας της Λισαβόνας ανάγοντας το 2009 ως "Έτος δημιουργικότητας, καινοτομίας της επιχειρηματικής νοοτροπίας".

2.Εισαγωγή

2.1Η παρούσα γνωμοδότηση πρωτοβουλίας θα εστιάσει στην ανάγκη να ενθαρρυνθεί μια επιχειρηματική νοοτροπία με την ευρύτερη έννοιά της ως ένας από τους βασικούς παράγοντες κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης και, συνεπώς, στον τρόπο με τον οποίο το ανθρώπινο δυναμικό και η δημιουργικότητα μπορούν να συμβάλουν στους στόχους της Λισαβόνας.

2.2Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ορίσει την επιχειρηματικότητα ως εξής:

"Η επιχειρηματικότητα αναφέρεται στην ικανότητα ενός ατόμου να μετατρέπει τις ιδέες σε δράση. Περιλαμβάνει τη δημιουργικότητα, την καινοτομία και την ανάληψη κινδύνων καθώς και την ικανότητα κατάρτισης και διαχείρισης σχεδίων προκειμένου να επιτευχθούν στόχοι. Στηρίζει όλους στην καθημερινή ζωή, τόσο στο σπίτι όσο και στην κοινωνία, και ειδικότερα τους εργαζομένους στο να γνωρίζουν το πλαίσιο της εργασίας τους και να είναι ικανοί να αξιοποιούν τις ευκαιρίες και αποτελεί το θεμέλιο για τις ειδικότερες δεξιότητες και γνώσεις που χρειάζονται οι επιχειρηματίες οι οποίοι δραστηριοποιούνται σε κοινωνική ή εμπορική δραστηριότητα".²

2.3Σύμφωνα με την Ατζέντα της Λισαβόνας ο στόχος της ΕΕ είναι "να γίνει η πιο ανταγωνιστική, δυναμική, βασιζόμενη στη γνώση οικονομία στον κόσμο", και κυρίως "ικανή για σταθερή οικονομική μεγέθυνση με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή".

2.4Παρά τις τεράστιες προσπάθειες για την επίτευξη των στόχων της Λισαβόνας, μένουν ακόμη να γίνουν πολλά. Η προώθηση και η εφαρμογή της επιχειρηματικής νοοτροπίας σε κοινωνιακό, οργανωτικό και ατομικό επίπεδο καταλέγονται μεταξύ των σημαντικότερων παραγόντων για την επίτευξη στην Ευρώπη ανάπτυξης και ανταγωνιστικότητας οι οποίες να συνοδεύονται από κοινωνική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα.

2.5Τον Φεβρουάριο του 2005 η Επιτροπή³ πρότεινε ένα νέο ξεκίνημα για τη στρατηγική της Λισαβόνας, επικεντρώνοντας τις προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε δυο κύριους στόχους: επίτευξη ισχυρότερης, βιώσιμης οικονομικής μεγέθυνσης και δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας. Μεταξύ των δράσεων, στη Στρατηγική υπογραμμίζεται η σημασία της προώθησης της επιχειρηματικότητας και της δημιουργίας καλύτερου περιβάλλοντος για τις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης και κατάρτισης στην επιχειρηματικότητα. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και επικοινωνίας καθώς και η πολιτιστική βιομηχανία εν γένει μπορούν να

² Πρόταση σύστασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις βασικές ικανότητες για τη διά βίου μάθηση" COM(2005)548. Παράρτημα, σημείο 7.

³ "Ανακοίνωση προς το Εαρινό Συμβούλιο - Συνεργασία για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση - Νέο ξεκίνημα για τη στρατηγική της Λισαβόνας", COM(2005) 24.

διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην προώθηση της επιχειρηματικότητας και στην ενθάρρυνση των πολιτών, κυρίως των γυναικών και των νέων, να ακολουθήσουν επιχειρηματική σταδιοδρομία⁴.

Η επιχειρηματική νοοτροπία αφορά σημαντικές βασικές δεξιότητες και στάσεις που μπορούν να προωθηθούν μέσω της δια βίου μάθησης με σκοπό την στήριξη και των τριών σκελών της στρατηγικής της Λισαβόνας:

- 1) Ανάπτυξη της Ευρώπης και των περιφερειών της για να προσελκύσουν επενδύσεις και να καταστούν πιο ελκυστικές ως προς τις επενδύσεις και την αγορά εργασίας.
- 2) Προτεραιότητα στη γνώση και την καινοτομία.
- 3) Δημιουργία περισσότερων και καλύτερων ευκαιριών απασχόλησης.

2.6Η παρούσα γνωμοδότηση αποτελεί συνέχεια μιας σειράς σημαντικών γνωμοδοτήσεων της ΕΟΚΕ που επικεντρώθηκαν στις διάφορες πτυχές της επιχειρηματικότητας και, ιδίως, της γνωμοδότησης για την "Προώθηση της επιχειρηματικής νοοτροπίας μέσω της εκπαίδευσης και της μάθησης"⁵ και πιο πρόσφατα, τις γνωμοδοτήσεις για το "Δυναμικό των επιχειρήσεων, ιδιαίτερα των ΜΜΕ" να στηρίζουν τη στρατηγική της Λισαβόνας και για την "Απασχολησιμότητα και το επιχειρηματικό πνεύμα"⁶.

2.7Ακόμη, η ΕΟΚΕ έχει καταρτίσει διάφορες γνωμοδοτήσεις για τη στρατηγική της Λισαβόνας όπου η αξία της καινοτομίας και της δημιουργικότητας, αποφασιστικοί παράγοντες της επιχειρηματικής νοοτροπίας, αναδεικνύονται ως μια ουσιαστική δεξιότητα για την πλήρωση των στόχων της Λισαβόνας. Οι πιο πρόσφατες γνωμοδοτήσεις επισημαίνουν ακριβώς το ίδιο⁷.

2.8Η παρούσα γνωμοδότηση θα εξετάσει μια πτυχή διαφορετική από τις προηγούμενες εστιάζοντας στην προστιθέμενη αξία για την κοινωνία μιας καινοτόμου, δημιουργικής επιχειρηματικής

⁴ "Συμπεράσματα της Προεδρίας", Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Βρυξελλών 23 και 24 Μαρτίου 2006, σημείο 31.

⁵ Βλ. γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ της 19.7.2006 με θέμα " Εφαρμογή του κοινοτικού προγράμματος της Λισαβόνας: προώθηση της επιχειρηματικής νοοτροπίας μέσω της εκπαίδευσης και της μάθησης ", εισηγήτρια: η κ. Jerneck (EE C 309, 16.12.2006).

⁶ Βλ. γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα "Δυναμικό των επιχειρήσεων, ιδιαίτερα των ΜΜΕ (Στρατηγική της Λισαβόνας)", (γνωμοδότηση πρωτοβουλίας), INT/324, εισηγήτρια η κ. Faes, "Απασχολησιμότητα και επιχειρηματικό πνεύμα - Ο ρόλος της κοινωνίας των πολιτών, των κοινωνικών εταίρων και των περιφερειακών και τοπικών οργανισμών υπό το πρίσμα του φύλου" (Διερευνητική γνωμοδότηση), SOC/273, εισηγητής: ο κ. Pariza Castaños.

⁷ Βλ. γνωμοδοτήσεις της ΕΟΚΕ με θέμα:

- "Δυναμικό των επιχειρήσεων, ιδιαίτερα των ΜΜΕ (Στρατηγική της Λισαβόνας)", (γνωμοδότηση πρωτοβουλίας), INT/324, εισηγήτρια η κ. Faes.
- "Επενδύσεις στη γνώση και την καινοτομία (στρατηγική της Λισαβόνας) (γνωμοδότηση πρωτοβουλίας), INT/325, εισηγητής: ο κ. Wolf
- "Απασχόληση των κατηγοριών προτεραιότητας (Στρατηγική της Λισαβόνας) (γνωμοδότηση πρωτοβουλίας), SOC/251, εισηγητής: ο κ. Greif.
- "Η χάραξη μιας ενεργειακής πολιτικής για την Ευρώπη (Στρατηγική της Λισαβόνας) (γνωμοδότηση πρωτοβουλίας), TEN/263, εισηγήτρια: η κ. Sirkeinen.

νοοτροπίας καθώς και στο τρόπο που τούτο μπορεί να προωθηθεί από διάφορους παράγοντες. Είναι ουσιαστικό οι δεξιότητες και οι συμπεριφορές αυτές να υποκινηθούν από νεαρή ηλικία προκειμένου να αναπτυχθεί το δυναμικό όλων των ατόμων και να διατηρηθεί μέσω μιας διαδικασίας δια βίου μάθησης η οποία ξεκινά στο δημοτικό σχολείο και σέβεται πάντα τη γενική ανάπτυξη της προσωπικότητας των πολύ νεαρών μαθητών.

2.9 Επίσης, η γνωμοδότηση εντάσσεται στο πλαίσιο του προγράμματος του Προέδρου της ΕΟΚΕ: "Επιχειρηματικότητα με ανθρώπινο πρόσωπο". Στο πρόγραμμα η επιχειρηματικότητα παρουσιάζεται ως η επιδίωξη της προόδου τόσο στην κοινωνία όσο και στην οικονομία και την καινοτομία και όχι ως η απλή επιδίωξη του κέρδους. Στο πλαίσιο αυτό, ο Πρόεδρος της ΕΟΚΕ σχεδιάζει να διοργανώσει η ΕΟΚΕ διάσκεψη το 2008, με θέμα "Επιχειρηματικότητα με ανθρώπινο πρόσωπο".

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1 Η ΕΟΚΕ λαμβάνει γνώση του ορισμού της επιχειρηματικότητας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και επιθυμεί να υπογραμμίσει, αφενός, την ευρεία προσέγγιση της και, αφετέρου, την ανάγκη κινητοποίησης δημοσίων και ιδιωτικών παραγόντων προκειμένου να μπορέσει να υλοποιηθεί, όπως προβλέπουν και οι στόχοι της Λισσαβόνας.

3.2 Η επιχειρηματικότητα πρέπει να εξετάζεται σύμφωνα με μια ευρύτερη προοπτική από ότι κατά την παραδοσιακή άποψη η οποία αναφέρεται μόνο σε άτομα που δημιουργούν και αναπτύσσουν επιχειρήσεις για οικονομικούς σκοπούς και κέρδος.

3.3 Η εφευρετικότητα, η δημιουργικότητα και η καινοτομία σε επίπεδο ομάδας, επιχείρησης ή κοινωνίας δεν συνοψίζεται στην απλή σώρευση της επιχειρηματικής νοοτροπίας των ατόμων που τις αποτελούν. Συνεπώς, τα επίπεδα ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας θα πρέπει να διαφοροποιηθούν.

3.4 Οι κοινωνικές και οι άλλες κινητήριες δυνάμεις της επιχειρηματικότητας πρέπει να αναγνωριστούν πλήρως. Η επιχειρηματική νοοτροπία αποτελεί κοινωνικό φαινόμενο το οποίο "εμφανίζεται σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης ζωής". Συνεπώς, αποτελεί μια περιεκτική πολιτιστική έννοια σχετικά με την κοινωνική πρόοδο και τις πράξεις των ανθρώπων με στόχους ατομικούς, κοινωνικούς και οικονομικούς. Μια τέτοια άποψη για την επιχειρηματικότητα θα ενισχύσει το ανθρώπινο και το κοινωνικό κεφάλαιο το οποίο έχει σημασία για μια καινοτόμο κοινωνία και για την οικονομική ανταγωνιστικότητα, και θα συμβάλει στη μεγαλύτερη ενσωμάτωση διαφορετικών ομάδων.

3.5 Η εκπαίδευση πρέπει να στηρίζει την προοπτική αυτή με την προώθηση της επιχειρηματικής νοοτροπίας και της επιχειρηματικής αντίληψης.

3.6 Οι κοινωνικοί εταίροι οφείλουν να εντατικοποιήσουν τις προσπάθειές τους για την εξεύρεση κοινής βάσης για την ανάληψη ολιστικών δράσεων με σκοπό την προώθηση της δημιουργικότητας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικής νοοτροπίας που θα οδηγήσει σε περισσότερες και καλύτερες

θέσεις εργασίας. Η πληροφόρηση και η ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου αποτελούν το φυσικό αντικείμενο της συμμετοχής τους.

3.7Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνόψισε τις βασικές γνώσεις, δεξιότητες και συμπεριφορές που σχετίζονται με αυτή επιχειρηματική νοοτροπία.

- 1) "Οι απαραίτητες γνώσεις περιλαμβάνουν τις διαθέσιμες ευκαιρίες για προσωπικές, επαγγελματικές ή/και επιχειρηματικές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων των θεμάτων «ευρύτερης εμβέλειας» που απαρτίζουν το πλαίσιο στο οποίο ζουν και εργάζονται οι άνθρωποι, όπως η ευρεία κατανόηση του τρόπου λειτουργίας της οικονομίας και των ευκαιριών και προκλήσεων που αντιμετωπίζει ένας εργοδότης ή ένας οργανισμός. Τα άτομα πρέπει επίσης να γνωρίζουν την ηθική θέση των επιχειρήσεων και τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να αποτελέσουν δύναμη δημιουργίας καλού περιβάλλοντος, παραδείγματος χάριν μέσω του έντιμου εμπορίου ή μέσω της άσκησης των δραστηριοτήτων τους με κοινωνική υπευθυνότητα."
- 2) "Οι δεξιότητες σχετίζονται με την ενεργό διαχείριση σχεδίων (με τη χρήση δεξιοτήτων όπως ο σχεδιασμός, η οργάνωση, η διαχείριση, η ηγετική στάση και ανάθεση, η ανάλυση, η επικοινωνία, η ενημέρωση και η αξιολόγηση και καταχώριση) και την ικανότητα εργασίας τόσο σε τοπικό επίπεδο όσο και σε συνεργασία στο πλαίσιο ομάδων. Η ικανότητα κρίσης για τον προσδιορισμό των ισχυρών και αδύναμων σημείων του ατόμου καθώς και η αξιολόγηση και η ανάληψη κινδύνων αποτελούν σημαντικά στοιχεία."
- 3) "Η επιχειρηματική συμπεριφορά χαρακτηρίζεται από την ανάληψη πρωτοβουλιών, την ενεργό στάση, την ανεξαρτησία και την καινοτομία τόσο στην προσωπική όσο και στην κοινωνική ζωή, καθώς επίσης και στην εργασία. Περιλαμβάνει επίσης την εξασφάλιση κινήτρων και την αποφασιστικότητα επίτευξης στόχων, είτε σε προσωπικό επίπεδο είτε σε επίπεδο στόχων κοινών με άλλους, ή/και στην εργασία."

3.8Η ΕΟΚΕ προσθέτει στα ανωτέρω τη γνώση και την κατανόηση από το άτομο της αξίας της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων - όχι πάντα με σκοπό το κέρδος - που επιδεικνύονται από τις επιχειρήσεις ως μέσα για τη στήριξη της δημιουργία υποδομής σε επίπεδο κοινότητας, την ένταξη των ευάλωτων ομάδων στην αγορά εργασίας και άλλους κοινωνικούς στόχους. Εντούτοις είναι ουσιαστικό να δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες και οι δεξιότητες για να αναπτύξουν αυτές οι ομάδες την επιχειρηματική νοοτροπία τους.

3.9Μια καινοτόμος και δημιουργική νοοτροπία είναι απαραίτητη για να δημιουργηθούν περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας, να επιτευχθεί κοινωνική συνοχή, να καταπολεμηθεί ο κοινωνικός αποκλεισμός, να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης, η γήρανση του πληθυσμού, να προστατευθεί το περιβάλλον και να δοθεί ώθηση στη γνώση. Επομένως, η σύνδεση με την Ατζέντα της Λισαβόνας είναι άμεση.

3.10Ορισμένες μελέτες καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι στατιστικά υπάρχει σημαντική σύνδεση μεταξύ επιχειρηματικότητας και οικονομικής ανάπτυξης και ότι οδηγεί σε μια δυναμική αγορά
SOC/267 - CESE 1460/2007 (EN) – ΧΓ/ΝΠ/ΚΣ/ΒΛ/ελ

εργασίας με χαμηλότερη ανεργία⁸. Η επιχειρηματικότητα είναι επίσης ιδιαίτερα σημαντική για μεμονωμένες ομάδες εκτός αγοράς εργασίας.

3.11 Ωστόσο, προκειμένου να κατανοηθεί αυτός ο θετικός συσχετισμός είναι σημαντικό να προωθηθεί η επιχειρηματικότητα και να διοχετευτεί σε μια βιώσιμη διαδικασία δημιουργίας πλούτου και θέσεων εργασίας.

4.Ειδικές παρατηρήσεις

4.1Επιχειρηματική νοοτροπία στην εκπαίδευση

4.1.1Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει τη στήριξή της στις βασικές θέσεις για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας που προσδιορίστηκαν το 2006⁹:

- 1) Ξεκίνημα ήδη από το δημοτικό σχολείο με την κατάρτιση και εκπαίδευση στις βασικές αρχές της επιχειρηματικότητας.
- 2) Συμπερίληψη προγραμμάτων επιχειρηματικότητας στο εθνικό πρόγραμμα σπουδών, από το δημοτικό σχολείο έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση.
- 3) Θετική και αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ σχολείων/πανεπιστήμιων και επιχειρήσεων.
- 4) Συμμέτοχη των εκπαιδευτικών και για λόγους προσωπικής τους ανάπτυξης.
- 5) Κατάρτιση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την επιχειρηματικότητα με τη συμμετοχή εργοδοτών και μισθωτών.
- 6) Ισχυρή συμμετοχή και παρουσία της κοινωνίας των πολιτών στη μαθησιακή διαδικασία.
- 7) Συνεκτίμηση της σημασίας των γυναικών επιχειρηματιών σε πρώιμο στάδιο στα σχολεία, με σκοπό την επίτευξη ισορροπίας μεταξύ ανδρών και γυναικών.

8

Βλ. :

- The Global Entrepreneurship Monitor (GEM) 2004;
- "Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Ένα νέο πλαίσιο για την πολυγλωσσία: Εφαρμογή του κοινοτικού προγράμματος της Λισαβόνας: προώθηση της επιχειρηματικής νοοτροπίας μέσω της εκπαίδευσης και της μάθησης" COM(2006) 33,
- "The Challenge to Inspire: Enterprise Education for Young People", Fourth Session of the Team of Specialists on Entrepreneurship in Poverty Alleviation: Youth Entrepreneurship. Athayde, R. 2004, Genève: United Nations.

9

Βλ.:

- "Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Ένα νέο πλαίσιο για την πολυγλωσσία: Εφαρμογή του κοινοτικού προγράμματος της Λισαβόνας: προώθηση της επιχειρηματικής νοοτροπίας μέσω της εκπαίδευσης και της μάθησης", COM (2006) 33.
- Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ της 19.07.2006 για την "Εφαρμογή του κοινοτικού προγράμματος της Λισαβόνας: προώθηση της επιχειρηματικής νοοτροπίας μέσω της εκπαίδευσης και της μάθησης", εισηγήτρια: η κ. Jerneck (EE C 309, 16.12.2006)
- Συμπεράσματα της Διάσκεψης με θέμα: "Εκπαίδευση για την επιχειρηματικότητα στην Ευρώπη: Ενθαρρύνοντας τις επιχειρηματικές νοοτροπίες μέσω της εκπαίδευσης και της μάθησης - Entrepreneurship Education in Europe: Fostering Entrepreneurial Mindsets through Education and Learning" – πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και οργάνωση από κοινού με την Νορβηγική κυβέρνηση, Όσλο, 26-27 Οκτωβρίου 2006

8) Ισότιμη προώθηση της επιχειρηματικότητας και στα άτομα με αναπηρίες.

Μεγαλύτερη μεταφορά γνώσης μεταξύ των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, συμπεριλαμβανομένης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και επιμόρφωσης, για το διαμοιρασμό πληροφοριών και τη βελτίωση των προγραμμάτων που απευθύνονται στους φοιτητές.

4.1.2 Την κύρια ευθύνη για την επιχειρηματικότητα στην εκπαίδευση κατέχουν τα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

4.1.3 Η κατάρτιση για την επιχειρηματικότητα στην εκπαίδευση μπορεί να συνοψιστεί ως εξής:

- πρωτοβάθμια εκπαίδευση: συμβάλλει στη βελτίωση της αυτοπεποίθησης των μαθητών μέσω δημιουργίας και αποδοχής της ευθύνης, αξιοποίησης της δημιουργικότητας τους μέσω της δοκιμασίας και αποτυχίας και της μάθησης σχετικά με τους πόρους της τοπικής κοινότητας τους·
- κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση: ανάπτυξη των βασικών δεξιοτήτων των μαθητών όπως λήψη αποφάσεων, ικανότητα ομαδικής εργασίας, επίλυση προβλημάτων και σύσταση δικτύων·
- ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση: μάθηση μέσω εξάσκησης και πρακτικής εφαρμογής της θεωρίας και σύστασης νέων επιχειρήσεων στην οποία περιλαμβάνονται διάφορες πτυχές όπως πόροι, χρήματα, περιβάλλον, δεοντολογία, σχέσεις στην εργασία·
- τριτοβάθμια εκπαίδευση: ανάπτυξη προϊόντων, εντοπισμός επιχειρηματικών ευκαιριών, σχέσεις με τους πελάτες και την αγορά, δημιουργικότητα και καινοτομία· όλα αυτά αποτελούν τμήμα του επιχειρηματικού σχεδιασμού και της σύστασης και της λειτουργίας μιας επιχείρησης.

4.1.4 Η ΕΟΚΕ επιθυμεί επίσης να τονίσει ορισμένα από τα συμπεράσματα διαφόρων μελετών από τα οποία προκύπτει ότι η εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα:

- συμβάλλει σε μια πιο επιχειρηματική αντίληψη
- αποτελεί μια στρατηγική για την ανάπτυξη των επιχειρηματικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων των νέων και των συμπεριφορών τους έναντι της επιχειρηματικότητας¹⁰
- μπορεί να αναπτύξει την δημιουργικότητα των νέων, την ικανότητά τους για ομαδική εργασία, την αίσθηση της ευθύνης και την αυτοπεποίθηση¹¹
- οδηγεί συχνότερα τους μαθητές σε επιχειρηματικές σταδιοδρομίες¹².

¹⁰

Βλ. :

- "Entreprenørskap som strategi for regional utvikling", Spilling, O., Roppen, J., Sanness, A., Simonsen, B., Steinsli, J. og Støylen, A. 2002, BI Discussion Paper 7/2002. Lillehammer: BI
- "Helping to create an entrepreneurial culture - A guide on good practices in promoting entrepreneurial attitudes and skills through education", European Commission 2004.
http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/support_measures/training_education/doc/entrepreneurial_culture_en.pdf

¹¹

Βλ.:

4.1.5 Η ΕΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της διότι το πρόγραμμα Youth in Action¹³ δεν πραγματοποιεί αναφορά στην επιχειρηματικότητα. Η επιχειρηματική νοοτροπία και η επιχειρηματικότητα θα διαδραματίσουν αποφασιστικό ρόλο στην ανάπτυξη και βελτίωση των ευκαιριών σταδιοδρομίας για τους νέους του αύριο. Κατά συνέπεια, αποφασιστική σημασία κατέχει να ενσωματωθεί η αξία της σε όσο το δυνατόν περισσότερες κοινοτικές πολιτικές και προγράμματα.

4.2 Κοινωνικά οφέλη από την επιχειρηματική νοοτροπία

4.2.1 Μια ευρεία προσέγγιση της επιχειρηματικότητας καθιστά δυνατή την ανάπτυξη της δημιουργικότητας σε όλους τους ανθρώπους, συμπεριλαμβανομένων των λιγότερο ευνοημένων. Η δημιουργικότητα και το δυναμικό κάθε ατόμου πρέπει συνεπώς να αναγνωριστεί και να προωθηθεί. Μια επιχειρηματική νοοτροπία μπορεί να θεωρηθεί ως η δύναμη για ατομική ανάληψη ευθύνης, δημιουργίας συλλογικών επιδιώξεων και κοινωνικές αλλαγές. Η Ευρώπη πρέπει να αξιοποιήσει πλήρως την δημιουργικότητα των εργαζομένων και των πολιτών της προκειμένου να ενθαρρύνει μια νοοτροπία που θα καταστήσει την Ευρώπη τόσο κοινωνική όσο και ανταγωνιστική. Η συμμετοχή των πολιτών στην κοινωνία θα ενισχυθεί μέσω του πνεύματος επιχειρηματικότητας.

4.2.2 Για να είναι αποτελεσματικά τα προγράμματα, είναι ουσιαστικό να συμμετέχουν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη στις εκπαιδευτικές διεργασίες για την επιχειρηματικότητα. Ένα επιτυχημένο παράδειγμα όπου οι διάφοροι παράγοντες της κοινωνίας των πολιτών συνεργάστηκαν για να επιτύχουν τους στόχους της εκπαίδευσης για την επιχειρηματικότητα είναι η νορβηγική στρατηγική. Στο συνημμένο παράδειγμα¹⁴ η νορβηγική κυβέρνηση και τα υπουργεία παιδείας και επιχειρήσεων

— "Helping to create an entrepreneurial culture - A guide on good practices in promoting entrepreneurial attitudes and skills through education", European Commission 2004.

http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/support_measures/training_education/doc/entrepreneurial_culture_en.pdf

— "Entreprenørskapsopplæring i skolen. Hovedkonklusjoner fra 3 års følgeforskning av Ungt Entreprenørskaps program: Program for nyskaping og entreprenørskap i opplæring og utdanning i Norge (2001-2005)", Johansen, V. and Eide, T. 2006, <http://www.ostforsk.no/notater/pdf/132006.pdf>

— "Erfaringer fra deltakelse i studentbedrift. Hvordan opplevde de tiden som etablerer av Studentbedrift og hva skjedde etterpå?", Johansen, V. and Eide, T. 2006, <http://www.ostforsk.no/notater/pdf/162006.pdf>

12

Βλ.:

— "Hva hendte siden? Ungdomsbedrifter i den videregående skolen", Luktvasslimo, M. 2003. NTF-notat 1/2003. Steinkjer: Trøndelag Forskning og utvikling AS.

— "Ungdomsbedrifter og entreprenørskap – 2005", Haugum, M. 2005. NTF-notat 4/2005. Steinkjer: Trøndelag Forskning og utvikling AS.

— "Entrepreneurship in Education: The Practice in OECD Countries", Stevenson, L. 2005, document at the conference "Fostering Entrepreneurship – The Role of Higher Education", Italy: 2005.

— "Erfaringer fra deltakelse i studentbedrift. Hvordan opplevde de tiden som etablerer av Studentbedrift og hva skjedde etterpå?", Johansen, V. and Eide, T. 2006, <http://www.ostforsk.no/notater/pdf/162006.pdf>

13

http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2006/l_327/l_32720061124en00300044.pdf.

14

Βλ. Παράρτημα 1 του εγγράφου της Junior Achievement Young Enterprise (JA-YE) Norway.

συνεργάστηκαν στενά με το JA-YE¹⁵ καθώς και με τους κοινωνικούς εταίρους από το τοπικό και εθνικό επίπεδο συνδυάζοντας δεξιότητες και τη δέσμευση εργοδοτών, συνδικαλιστικών οργανώσεων, δημόσιας διοίκησης και γονέων.

4.2.3 Πρέπει να ενθαρρυνθεί μια επιχειρηματική νοοτροπία στο πλαίσιο του δημόσιου τομέα με σκοπό την παροχή πιο φιλικών προς το χρήστη και αποτελεσματικών υπηρεσιών. Ωστόσο τούτο δεν μπορεί να επιτευχθεί μόνο με την εισαγωγή μιας φιλοσοφίας και μηχανισμών της αγοράς. Αυτοί πρέπει να αντισταθμίζονται από το στόχο του δημόσιου τομέα να εξυπηρετεί το γενικό συμφέρον των πολιτών και τις δυνατότητες των εργαζομένων να αυξήσουν την ποιότητα της εργασίας τους με την αξιοποίηση της επιχειρηματικής νοοτροπίας σε νέες μορφές οργάνωσης.

4.2.4 Η ΓΔ Απασχόληση αφού πρότεινε μια στρατηγική για "Αλληλέγγυα επιχειρηματικότητα - Inclusive Entrepreneurship"¹⁶, η οποία υιοθετεί την ευρεία προσέγγιση και θα ακολουθήσει τη συγκεκριμένη πορεία της αλληλέγγυας επιχειρηματικότητας και της κοινωνικής επιχείρησης του προγράμματος Equal στο πλαίσιο των νέων διαρθρωτικών ταμείων 2007-2013. Η ΕΟΚΕ στηρίζει την πρωτοβουλία αυτή και προτίθεται να συμμετάσχει ενεργά. Ωστόσο υπογραμμίζει ότι η στρατηγική πρέπει να βασίζεται σε μια μόνιμη δομή στο πλαίσιο της ΓΔ Απασχόληση, η οποία να διαθέτει τους κατάλληλους χρηματοδοτικούς πόρους.

4.2.5 Η ΕΟΚΕ επιθυμεί να επαναλάβει την πρόταση που είχε διατυπώσει σε προηγούμενη γνωμοδότηση της¹⁷ όσον αφορά την προώθηση ενός Ευρωπαϊκού έτους για την επιχειρηματικότητα για το 2009. Όμως, διαπιστώνει ότι το 2009 θα ανακηρυχθεί έτος καινοτομίας και δημιουργικότητας από την ΓΔ Εκπαίδευση. Συνεπώς ενθαρρύνει την Επιτροπή αναπτύξει μια κοινή δράση της ΓΔ Εκπαίδευση και της ΓΔ Επιχειρήσεων με στόχο να προωθήσουν επίσης τα οφέλη και την αξία της επιχειρηματικής νοοτροπίας, των δεξιοτήτων και των συμπεριφορών στο πλαίσιο της Ατζέντας της Λισαβόνας ανακηρύσσοντας το 2009 "Έτος της δημιουργικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικής νοοτροπίας". Εάν τούτο δεν είναι δυνατόν, η ΕΟΚΕ θα ζητήσει από την ΓΔ Επιχειρήσεις να ανακηρυχθεί το 2011 σε Ευρωπαϊκό έτος επιχειρηματικότητας.

4.3 Οφέλη από την επιχειρηματική νοοτροπία για τις επιχειρήσεις

15 Junior Achievement Young Enterprise (JA-YE) Norway, <http://www.ja.org/near/nations/norway.shtml>, www: <http://www.ue.no>

16 Παρέμβαση του Γενικού Διευθυντή κ. van der Pas στο EQUAL Policy Forum Entrepreneurship που οργάνωσε η Γερμανική Προεδρία της ΕΕ, Ανόβερο, 5.6.2007

17 Βλ. γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ της 19.07.2006 για την "Εφαρμογή του κοινοτικού προγράμματος της Λισαβόνας: προώθηση της επιχειρηματικής νοοτροπίας μέσω της εκπαίδευσης και της μάθησης", εισηγήτρια: η κ. Jerneck (ΕΕ C 309, 16.12.2006).

4.3.1 Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή¹⁸ η προώθηση νέων επιχειρήσεων αποτελεί το κεντρικό παράγοντα για τη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης και βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης σε όλη την Ευρώπη.

4.3.2 Τα επιχειρηματικά προσόντα όπως η δημιουργικότητα, η ικανότητα ομαδικής εργασίας και η αυτοπεποίθηση είναι σημαντικές σε μια αγορά εργασίας, όπου οι αλλαγές απασχόλησης είναι συχνές, οι επιχειρήσεις προβαίνουν σε συχνές οργανωτικές μεταβολές και οι τεχνολογικές εξελίξεις είναι ταχείες. Οι εργοδότες αναζητούν πάντοτε ευέλικτους, καινοτόμους, αποφασιστικούς και ευπροσάρμοστους εργαζόμενους¹⁹.

4.3.3 Οι γυναίκες επιχειρηματίες και αυτοαπασχολούμενες αντιμετωπίζουν ιδιαίτερους φραγμούς (οικονομικούς, πρακτικούς, κοινωνικούς και πολιτισμικούς) λόγω των μακροχρόνιων αβάσιμων διακρίσεων. Μέσω της ίσης συμμετοχής σε εκπαιδευτικά και κοινοτικά προγράμματα για την ενθάρρυνση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, οι φραγμοί αυτοί μπορούν να μειωθούν και να έχουν ως αποτέλεσμα όχι μόνο περισσότερες επιχειρήσεις που να ανήκουν σε γυναίκες αλλά και σε ισοτιμία των φύλων στην εργασία.

4.3.4 Οι επιχειρηματίες παρακινούνται από ποικίλες φιλοδοξίες, όπως το κέρδος, την ανεξαρτησία ή την επαγγελματική ικανοποίηση. Ανεξάρτητα από το κίνητρό τους, είναι ουσιαστικό οι μελλοντικοί και οι σημερινοί επιχειρηματίες να αναγνωρίζουν τις κοινωνικές ευθύνες που εμπεριέχονται στην ιδιοκτησία επιχείρησης²⁰.

4.3.5 Νέοι μετανάστες, απαραίτητοι σε κάθε οικονομία, παρέχουν ένα εργατικό δυναμικό και μια επιχειρηματική βάση για την οικονομική δραστηριότητα. Αυτά τα άτομα είναι επιχειρηματικά (δυνάμει της μετανάστευσης) αλλά είναι επίσης πολύ πιθανό να εργαστούν στον άτυπο τομέα. Η πρόκληση είναι να ενσωματωθούν αυτά τα άτομα στον εργασιακό χώρο μέσω της οικονομικής ολοκλήρωσης και της αναγνώρισης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων τους. Αυτό οδηγεί στη συνέχεια στη μεγαλύτερη αποδοχή των διαφορετικών κοινοτήτων και της αποτελεσματικότερης ολοκλήρωσης.

4.4 Επιχειρηματική νοοτροπία στο πλαίσιο της εκπροσώπησης των εργαζομένων

4.4.1 Τα σύγχρονα πρότυπα εργασίας ενθαρρύνουν τη δέσμευση στην οικονομία και επιτρέπουν στα άτομα να εναλλάσσονται μεταξύ απασχόλησης και απασχόλησης για ίδιο λογαριασμό. Η

¹⁸ Βλ. "Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Ένα νέο πλαίσιο για την πολυγλωσσία: Εφαρμογή του κοινοτικού προγράμματος της Λισαβόνας: προώθηση της επιχειρηματικής νοοτροπίας μέσω της εκπαίδευσης και της μάθησης" COM(2006) 33

¹⁹ "The Challenge to Inspire: Enterprise Education for Young People", Fourth Session of the Team of Specialists on Entrepreneurship in Poverty Alleviation: Youth Entrepreneurship. Athayde, R. 2004, Genève: United Nations.

²⁰ Βλ. γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ της 15.09.2004, "Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών - Πρόγραμμα δράσης: Η ευρωπαϊκή ατζέντα για την επιχειρηματικότητα", εισηγητής: ο κ. Butters (EE C 074, 23.03.2005).

επιχειρηματικότητα πρέπει να αντιμετωπισθεί επομένως ως μακροχρόνια ή βραχυπρόθεσμη επιλογή, που ενθαρρύνει περισσότερους ανθρώπους να θεωρούν την ιδιοκτησία-διαχείριση επιχείρησης ως θετική επιλογή. Οι γραφειοκρατικές διαδικασίες πρέπει να ελαχιστοποιηθούν για να επιτρέψουν αυτήν την ευελιξία, παράλληλα όμως, οι αρχές πρέπει να διασφαλίσουν ότι δεν θα υπάρξει κατάχρηση στην εναλλαγή μεταξύ αυτών των διαφόρων εργασιακών καθεστώτων. Είναι σημαντικό ότι οι εργαζόμενοι και οι άνεργοι δεν οδηγούνται ή εξαναγκάζονται στην απασχόληση για ίδιο λογαριασμό ή ότι οι λιγότεροι ευσυνείδητοι εργοδότες δεν έχουν την άδεια να παραμελούν τις ευθύνες τους προς τους εργαζομένους.

4.4.2 Μια σημαντική πτυχή της ενθάρρυνσης της επιχειρηματικής νοοτροπίας μέσα στην επιχείρηση είναι η προώθηση καινοτόμων τρόπων οργάνωσης της εργασίας, καλή διαχείριση και ρυθμίσεις για ευέλικτο ωράριο εργασίας σύμφωνα με τις ανάγκες τόσο των επιχειρήσεων όσο και των υπαλλήλων²¹.

4.4.3 Επομένως μια νοοτροπία ανεξαρτησίας και ευθύνης πρέπει να αναπτυχθεί στον εργασιακό χώρο. Η μεγαλύτερη συμμετοχή των υπαλλήλων στον καθορισμό και τη βελτίωση της ποιότητας της εργασίας είναι προϋποθέσεις για μια τέτοια πολιτιστική αντίληψη της ανεξαρτησίας. Σχετικά πρέπει να σημειωθεί ότι οι περισσότεροι επιχειρηματίες ήταν αρχικά εργαζόμενοι.

4.4.4 Με μια δημογραφική μεταβολή γήρανσης του πληθυσμού στην Ευρώπη, πρέπει να παρασχεθεί στην ταλαντούχο γηραιότερη γενεά ευρωπαίων²² ένα περιβάλλον που να παρέχει ευκαιρίες για τη μεταφορά δεξιοτήτων, τη διαχείριση ικανοτήτων και την ιδιοκτησία της επιχείρησης.

4.5 Επιχειρηματικές νοοτροπίες και δημιουργία υποδομής μέσω της κοινωνικής οικονομίας, των ΜΚΟ και των κοινωνικών επιχειρήσεων

4.5.1 Ο ιδιαίτερος ρόλος και τα χαρακτηριστικά της κοινωνικής οικονομίας έχουν επισημανθεί σε άλλες γνωμοδοτήσεις²³ της ΕΟΚΕ. Οι επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας είναι θεμελιώδεις στον επιχειρηματικό πλουραλισμό και την οικονομική διαφοροποίηση.

4.5.2 Ο ρόλος της επιχειρηματικότητας στο μη κερδοσκοπικό τομέα έχει τονιστεί σε πρόσφατη έρευνα. Έχει αποδειχθεί σαφώς ότι αυτός ο τομέας βασίζεται στην επιχειρηματικότητα. Η

²¹ Βλ. υπό κατάρτιση γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα "Προώθηση της βιώσιμης παραγωγικότητας της εργασίας στην Ευρώπη" (γνωμοδότηση πρωτοβουλίας), εισηγήτρια: η κ. Kurki (SOC/266).

²² Βλ. γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ της 15.09.2004, "Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών - Πρόγραμμα δράσης: Η ευρωπαϊκή ατζέντα για την επιχειρηματικότητα", εισηγητής: ο κ. Butters (EE C 074, 23.03.2005).

²³ Βλ. γνωμοδοτήσεις της ΕΟΚΕ:

- της 27.10.2004 με θέμα: "Ικανότητα προσαρμογής των ΜΜΕ και των επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας στις αλλαγές που επιβάλλονται από τη δυναμική της οικονομίας" (διερευνητική γνωμοδότηση), εισηγήτρια: η κ. Fusco
- 01.04.2004 με θέμα "Οικονομική διαφοροποίηση στις υπό ένταξη χώρες - Ρόλος των ΜΜΕ και των επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας", εισηγήτρια: η κ. Fusco, συνεισηγητής: ο κ. Glorieux.

επιχειρηματική διαδικασία συνδέεται με τη δυναμική ομάδας και κοινωνικές μετακινήσεις διαφόρων ειδών²⁴.

4.5.3 Αφοσιωμένοι κοινωνικοί/κοινωνικοί επιχειρηματίες επιδιώκουν να εξεύρουν καινοτόμες λύσεις σε σημαντικά προβλήματα όπως οι περιβαλλοντικές προκλήσεις, η ένδεια, τα ανθρώπινα δικαιώματα, ο κοινωνικός αποκλεισμός, η εκπαίδευση και ο πολιτισμός μέσω οργανωμένων δραστηριοτήτων που παρέχουν νέες ιδέες για την ευρείας κλίμακας αλλαγή. Η δημοκρατία και η αλληλεγγύη είναι αξίες που στηρίζουν τις πρωτοβουλίες αυτές.

4.5.4 Η κοινωνικά υπεύθυνη επιχειρηματικότητα στηρίζει τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη δημοκρατία και τη συμμετοχή πολιτών, τη συμμετοχή των εργαζομένων στις επιχειρήσεις, καταπολεμά τον κοινωνικό αποκλεισμό και αναζωογονεί τις τοπικές κοινότητες. Επιπλέον, προωθείται έτσι μια επιχειρηματική αντίληψη για γυναίκες, νέους, μετανάστες και εθνικές μειονότητες.

4.5.5 Οι κοινωνικές επιχειρήσεις έχουν έναν ιδιαίτερο ρόλο στην κοινωνική και επαγγελματική ολοκλήρωση των ομάδων στα περιθώρια της αγοράς εργασίας. Παρέχουν συχνά εξατομικευμένες διόδους ένταξης στην αγορά εργασίας για τα πλέον μειονεκτούντα άτομα, ένας στόχος που, βάσει της προσέγγισής τους, είναι καταλληλότεροι από άλλους φορείς. Ως αποτέλεσμα της εστίασής τους στην ενδυνάμωση του ατόμου μέσω της προσωπικής ευθύνης καταγράφουν θετικά αποτελέσματα όσον αφορά την κοινωνική ολοκλήρωση.

4.5.6 Η έννοια της κοινωνικής επιχείρησης συνεχίζει να διαδίδεται στην Ευρώπη. Ο συγκεκριμένος ρόλος αυτών των επιχειρήσεων πρέπει να αναγνωριστεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο στις νέες κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση για το 2008-2010.

4.6 Ρόλος των μέσων ενημέρωσης

4.6.1 Τα μέσα ενημέρωσης μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην προώθηση της εικόνας των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων, των εξειδικευμένων επαγγελματιών, των υπηρεσιών και των παραδοσιακών και βιοτεχνικών δραστηριοτήτων και του ρόλου τους στην κοινωνία. Επιπλέον πρέπει να δώσουν έμφαση στις καλύτερες πρακτικές και στα αποτελέσματα της επιχειρηματικής νοοτροπίας στην ανάπτυξη και στην απασχόληση.

4.6.2 Πρέπει να τονιστούν περαιτέρω και σε διάφορα μέσα ενημέρωσης η διαφορετική φύση των επιχειρήσεων και της επιχειρηματικότητας, η χρήση των θετικών προτύπων, ιδιαίτερα όταν προέρχονται από μερίδες του πληθυσμού που δεν εκπροσωπούνται επαρκώς, όπως γυναίκες, εθνικές μειονότητες, άτομα με αναπηρίες και μετανάστες.

Τα μέσα ενημέρωσης πρέπει να παρουσιάζουν πρότυπα και δραστηριότητες που να μεταδίδουν μια θετική εικόνα των σχολείων και των εκπαιδευτικών στρατηγικών που προωθούν τη δημιουργικότητα και τις προϋποθέσεις της καινοτομίας.

²⁴

Gawell 2004 "Entrepreneurial Process in Civil Society".

4.6.3 Πρόσφατα σε ορισμένα κράτη μέλη, τα τηλεοπτικά προγράμματα έχουν βελτιώσει τη συνειδητοποίηση της επιχειρηματικότητας και της αξίας των νέων ιδεών. Δύο παραδείγματα από το ΗΒ είναι το Dragons Den, όπου επιχειρηματίες και εφευρέτες δίνουν ιδέες σε μια ομάδα πιστωτών. Στην εκπομπή The Apprentice ένας γνωστός μεγαλοεπιχειρηματίας αναζητεί έναν "μαθητευόμενο" (BBC). Και τα δύο προγράμματα έχουν κεντρίσει το ενδιαφέρον των σπουδαστών να ξεκινήσουν τη δική τους επιχείρηση καθώς και να δείξουν πώς μια ιδέα μετατρέπεται σε επιχείρηση.

4.6.4 Η προώθηση και παρουσίαση εκδηλώσεων όπως αυτές που απαριθμούνται στη συνέχεια θα βελτιώσουν την συνειδητοποίηση των ωφελειών της επιχειρηματικότητας και του αντίκτυπού της στην κοινωνία:

- "Επιχειρηματικότητα στην εκπαίδευση - Entrepreneurship in Education" – Ευρωπαϊκή διάσκεψη κορυφής, που οργανώθηκε από την JA-YE Europe 5-7 Σεπτεμβρίου 2006,
- Διάσκεψη σχετικά με την "Εκπαίδευση για την επιχειρηματικότητα στην Ευρώπη: Ενθαρρύνοντας τις επιχειρηματικές νοοτροπίες μέσω της εκπαίδευσης και της μάθησης - Entrepreneurship Education in Europe: Fostering Entrepreneurial Mindsets through Education and Learning", πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που οργανώθηκε από κοινού με τη νορβηγική κυβέρνηση, Όσλο, 26-27 Οκτωβρίου 2006,
- European Enterprise Awards - Ευρωπαϊκά επιχειρηματικά βραβεία (νέος ετήσιος διαγωνισμός που προκηρύσσεται από την Επιτροπή η οποία αναγνωρίζει και ανταμείβει τις πρωτοβουλίες για την υποστήριξη του επιχειρηματικού πνεύματος).

Βρυξέλλες, 25 Οκτωβρίου 2007

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής
Επιτροπής

Ο Γενικός Γραμματέας
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής
Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Patrick VENTURINI

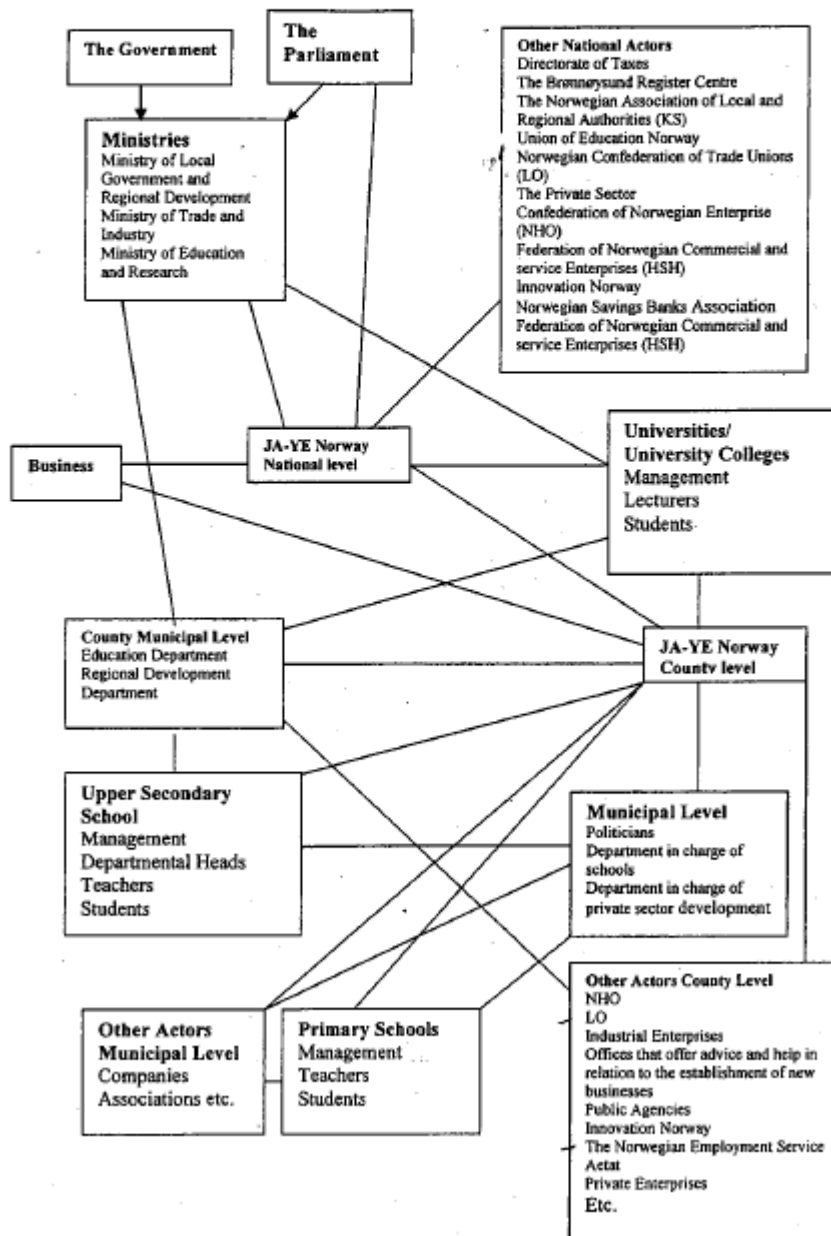
*

* *

Σημ.: Ακολουθούν παραρτήματα.

Το επιχειρηματικό πνεύμα στην εκπαίδευση – Το νορβηγικό πρότυπο
(Έγγραφο από το Junior Achievement Young Enterprise (JA-YE) Νορβηγία)

The aim of enterprise in education is to contribute to a society in which both the individual and the general public have developed attitudes, knowledge and skills which serve to make both the individual and the public in general capable and robust enough to meet the challenges presented by a society of rapid continuous change, both socially and within the world of work along with globalisation.

Παράρτημα 2

Οι στατιστικές που συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος Young Enterprise δείχνουν πόσο η επιχειρηματική εκπαίδευση ξεπερνά το στόχο της απλής σύστασης επιχείρησης στο σχολείο.

"Το ποσοστό επιχειρηματικής δραστηριότητας μεταξύ των μαθητών που συμμετείχαν, είτε στο Company Programme, είτε στο Graduate Programme, είναι τουλάχιστον διπλό από το μέσο όρο ..."
Μετά τη λήξη της συμμετοχής τους στο Company Program JA-YE, πρώην μαθητές εκδήλωσαν τις ακόλουθες απόψεις:

Η σχολική εργασία ήταν πιο ενδιαφέρουσα	78.4%
Οι σχέσεις μαθητών και δασκάλων επηρεάστηκαν θετικά	64%
Οι φιλικές σχέσεις μεταξύ μαθητών επηρεάστηκαν θετικά	70%

οι δάσκαλοι JA-YE απάντησαν τα ακόλουθα:

Βελτιώθηκε σημαντικά την ικανότητα των μαθητών να επιλύουν προβλήματα	88.9%
Πιο ενδιαφέρουσα σχολική εργασία και με περισσότερα κίνητρα στους μαθητές	87%
Πιο έτοιμοι οι μαθητές για να λειτουργήσουν τις δικές τους επιχειρήσεις	87%
Βελτιώθηκαν οι δεξιότητες συνεργασίας των μαθητών	91%
Αυτού του είδους η διδασκαλία ήταν μια πολύ θετική εμπειρία για τους καθηγητές	81%